

ความคิดเห็นของวิทยาการต่อวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมเยาวชนด้านเจตคติต่อเรื่องเอดส์

นางสาวรัชนี์ ปริกขนานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-988-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1620427X

OPINIONS OF TRAINERS UPON METHODS AND MEDIA FOR YOUTH
TRAINING IN AFFECTIVE DOMAIN TOWARDS AIDS

Miss Rachanee Prigkananon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-988-4

รชนีัย ปริกษานนท์ : ความคิดเห็นของวิทยากรต่อวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมเยาวชน
ด้านเจตคติต่อเรื่องเอดส์ (OPINIONS OF TRAINERS UPON METHODS AND MEDIA
FOR YOUTH TRAINING IN AFFECTIVE DOMAIN TOWARDS AIDS) อาจารย์ที่ปรึกษา :
รศ.สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, 163 หน้า. ISBN 974-631-988-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของวิทยากรต่อวิธีการและสื่อในการฝึกอบรม
เยาวชนด้านเจตคติต่อเรื่องเอดส์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แพทย์ พยาบาลจากกระทรวง
สาธารณสุข เจ้าหน้าที่จากสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย สภากาชาดไทย อาจารย์จาก
ทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสวทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ อาจารย์จากวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร อาจารย์จากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ
จำนวน 107 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วิธีการและสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมเยาวชนให้เกิดความเห็นใจ
ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ คือ การสัมภาษณ์ และ ทักษะศึกษา ร่วมกับ สื่อบุคคล
2. วิธีการและสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมเยาวชนให้ตระหนักว่าเอดส์
และเพศเป็นปัญหาใกล้ตัว คือ การบรรยาย ร่วมกับ แผ่นโปรงใสและเครื่องฉายแผ่นโปรงใส ประกอบกับ
การอภิปรายกลุ่ม ร่วมกับ หนังสือหรือเอกสารสิ่งพิมพ์
3. วิธีการและสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมเยาวชนให้ตระหนักในความ
แตกต่างระหว่างชายหญิงในเรื่องเพศ คือ การบรรยาย ร่วมกับ วิดีทัศน์และเครื่องเล่นวีดิทัศน์ ประกอบกับ
การอภิปรายกลุ่ม ร่วมกับ แผ่นโปรงใสและเครื่องฉายแผ่นโปรงใส
4. วิธีการและสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมเยาวชนให้ลด ละ
เลิกพฤติกรรมเสี่ยงที่ชั่วช้า คือ การแสดงบทบาทสมมุติ ร่วมกับ หนังสือหรือเอกสารสิ่งพิมพ์ ประกอบกับ
การระดมสมอง ร่วมกับ แผ่นโปรงใสและเครื่องฉายแผ่นโปรงใส
5. วิธีการและสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมเยาวชนให้เห็นคุณค่าและ
ศักดิ์ศรีของตนเอง คือ การอภิปรายเป็นคณะ ร่วมกับ หนังสือหรือเอกสารสิ่งพิมพ์ ประกอบกับ
การระดมสมอง ร่วมกับ แผ่นโปรงใสและเครื่องฉายแผ่นโปรงใส
6. วิธีการและสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมเยาวชนให้หันมามีคตินิยม
เพศสัมพันธ์ที่มีความรับผิดชอบ คือ การอภิปรายเป็นคณะ ร่วมกับ วิดีทัศน์และเครื่องเล่นวีดิทัศน์
ประกอบกับ การประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกับ แผ่นโปรงใสและเครื่องฉายแผ่นโปรงใส
7. วิธีการและสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมเยาวชนให้ตระหนักใน
เพศสัมพันธ์ที่มีความปลอดภัย คือ การบรรยาย ร่วมกับ สไลด์ชุดและเครื่องฉายสไลด์ ประกอบกับ
การสาธิต ร่วมกับ หุ่นจำลอง

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อบัณฑิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C543010 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD: TRAINING METHODS AND MEDIA / YOUTH / AFFECTIVE DOMAIN / AIDS

RACHANEE PRIGKANANON : OPINIONS OF TRAINERS UPON METHODS AND MEDIA FOR YOUTH TRAINING IN AFFECTIVE DOMAIN TOWARDS AIDS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SOMCHAW NETPRASERT, 163 pp. ISBN 974-631-988-4

The purpose of this research was to study opinions of trainers upon methods and media for youth training in affective domain towards AIDS. The population were doctors, nurses from Ministry of Public health. Officers from the Planned Parenthood Association of Thailand, Thai Red Cross Society. Teachers from Ministry of University affairs, The United Rajabath Institute of Ratanakosin. Teacher from vocational colleges in BANGKOK Metropolis. Teachers from secondary schools in Bangkok Metropolis, Nonthaburi and Samut Prakan. The population comprised 107 people.

The results revealed that :

1. The highly appropriate training methods and media for training youth to empathy with HIV infected and AIDS patients were interview and field trip together with personal media.

2. The highly appropriate training methods and media for training youth to become aware that AIDS and sex were theirs problems were lecture together with overhead transparencies and projectors with group discussion together with books or printed materials.

3. The highly appropriate training methods and media for training youth to become aware of difference between man and woman sexuality were lecture together with videotapes and video recordings with group discussion together with overhead transparencies and projectors.

4. The highly appropriate training methods and media for training youth to diminish or to quit visiting brothels were role-playing together with books or printed materials with brainstorming together with overhead transparencies and projectors.

5. The highly appropriate training methods and media for training youth to aware of self worth and self esteem were panel discussion together with books and printed materials with brainstorming together with overhead transparencies and projectors.

6. The highly appropriate training methods and media for training youth value with responsible sex were panel discussion together with videotapes and video recordings with small group together with overhead transparencies and projectors.

7. The highly appropriate training methods and media for training youth to become aware in safe sex were lecture together with slides and projectors with demonstration together with models.

ภาควิชา.....โสตทัศนศึกษา.....

สาขาวิชา.....โสตทัศนศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2537.....

ลายมือชื่อ...............

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...............

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม...............

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ความเมตตาห่วงใยแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณดร. วชิราพร อัจฉริยโกศล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประสक्ति์ หอมสนธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถวิทย์ ณ ตะกั่วทุ่ง และนายแพทย์ชงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายแพทย์ชงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และอาจารย์ลัดดา จิตรวัฒน์แพทย์ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย พร้อมทั้งให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณคุณวิศิษฐ์ คุณศิริใจ นิพิพิทา และคุณอำนาจพร เตชไกรชนะที่ได้ช่วยเหลือในเรื่องการทดลองเครื่องมือในการวิจัย ทั้งยังเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา คุณวราภรณ์ กล่อมใจ เพื่อนที่รักยิ่งที่มีส่วนผลักดันให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความมีจิตใจเอื้ออาทรและปรารถนาดีเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และพี่ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจจนสำเร็จการศึกษา

รัชณีย์ ปริกชนานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
คำถามในการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
การฝึกอบรม.....	13
ความหมายของการฝึกอบรม.....	13
การฝึกอบรมกับการเรียนรู้.....	14
ความสำคัญของการฝึกอบรม.....	16
วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม.....	18
วิธีการฝึกอบรม.....	19
ปัจจัยที่ต้องพิจารณาในการเลือกใช้วิธีการฝึกอบรม.....	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิทยาการ.....	28
บทบาทของวิทยาการ.....	29
ประเภทของวิทยาการ.....	30
เกณฑ์ในการเลือกวิทยาการ.....	31
การฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์.....	32
เจตคติ.....	35
ความหมายของเจตคติ.....	35
องค์ประกอบของเจตคติ.....	37
การเปลี่ยนแปลงเจตคติ.....	37
เขวachsenกับปัญหาโรคเอดส์.....	39
สื่อในการฝึกอบรม.....	41
ความหมายของสื่อในการฝึกอบรม.....	41
คุณค่าของสื่อในการฝึกอบรม.....	42
หลักการเลือกสื่อในการฝึกอบรม.....	43
หลักการใช้สื่อในการฝึกอบรม.....	47
การใช้สื่อในการฝึกอบรมกับรูปแบบของการฝึกอบรม.....	50
ประเภทของสื่อในการฝึกอบรม.....	52
สื่อโรคเอดส์.....	55
การฝึกอบรมในโครงการป้องกันโรคเอดส์ในสถานศึกษา.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม.....	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อในการฝึกอบรม.....	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 69
	ประชากร..... 69
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 71
	วิธีการสร้างเครื่องมือ..... 72
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 73
	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย..... 73
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 74
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ..... 114
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 114
	วิธีดำเนินการวิจัย..... 115
	สรุปผลการวิจัย..... 116
	อภิปรายผล..... 122
	ข้อเสนอแนะ..... 131
	รายการอ้างอิง..... 133
	ภาคผนวก
	ภาคผนวก ก..... 142
	ภาคผนวก ข..... 144
	ภาคผนวก ค..... 159
	ประวัติผู้วิจัย..... 163

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการใช้สื่อในการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ของ Davies K. Ivor (1981).....	46
2	แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามสังกัดของหน่วยงาน และตำแหน่งงานในหน้าที่.....	70
3	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษา ตำแหน่งงาน สถานที่ทำงาน ประสบการณ์ด้าน ไรต์เอคส์ และการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน.....	75
4	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของ วิทยากรโดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อให้เขาวิช่นเกิดความรู้สึก เห็นใจผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอคส์.....	78
5	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของ วิทยากรโดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อให้เขาวิช่นตระหนักว่าเอคส์ และเพศเป็นปัญหาใกล้ตัว.....	80
6	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของ วิทยากรโดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อให้เขาวิช่นตระหนักในความ แตกต่างระหว่างชายหญิงในเรื่องเพศ.....	82
7	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของ วิทยากรโดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อให้เขาวิช่นลด ละ เลิก พฤติกรรมการเที่ยวช่่อง.....	84
8	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของ วิทยากรโดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อให้เขาวิช่นเห็นในคุณค่าและ สักดิ์ศรีของตนเอง.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	แสดงจำนวนและรายละเอียดของวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของ วิทยากรโดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนหันมายึดถือใน เพศสัมพันธ์ที่มีความรับผิดชอบ.....	88
10	แสดงจำนวนและรายละเอียดของวิธีการและสื่อในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของ วิทยากรโดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนตระหนักใน เพศสัมพันธ์ที่มีความปลอดภัย.....	90
11	แสดงจำนวนและรายละเอียดของสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้สึกเห็นใจผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์....	92
12	แสดงจำนวนและรายละเอียดของสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนตระหนักว่าเอดส์และเพศเป็นปัญหาใกล้ตัว.....	93
13	แสดงจำนวนและรายละเอียดของสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนตระหนักในความแตกต่างระหว่างชายหญิงใน เรื่องเพศ.....	94
14	แสดงจำนวนและรายละเอียดของสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนลด ละ เลิกพฤติกรรมกาเร่ขายของ.....	95
15	แสดงจำนวนและรายละเอียดของสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนเห็นในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเอง.....	96
16	แสดงจำนวนและรายละเอียดของสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนหันมายึดถือในเพศสัมพันธ์ที่มีความรับผิดชอบ.....	97
17	แสดงจำนวนและรายละเอียดของสื่อในการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนตระหนักในเพศสัมพันธ์ที่มีความปลอดภัย.....	98

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงรูปจำลองของกระบวนการเรียนรู้โดยผลของการฝึกอบรม หรือ A Model of Learning Process Through Training ของ มนูญ วงศ์นารี.....	15